

Det kongelige justis- og
beredskapsdepartement
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Vår dato:
2.6.2020

Deres dato:
10.3.2020

Vår ref.:
20/00180-9

Deres ref.:

20/1240 HØRING - FORSLAG TIL NY VÅPENFORSKRIFT MV

Politiets Fellesforbund imøteser en tilpasning og presisering av ny våpenlov i forskrifts form. Imidlertid har en fjerning av nåværende § 14, skap et stort engasjement blant våre medlemmer. Vi velger derfor å innlede med denne paragrafen, og vil etterfølgende komme med kommentarer i kronologisk rekkefølge knyttet til hver enkel paragraf.

Forslag til våpenforskrift har med seg en endring som fjerner politistudenters og politipersonells mulighet til å erverve private skytevåpen til yrkesmessig øvelsesskyting på samme måte som tidligere. Dette skjer dersom nåværende § 14 fjernes i ny forskrift. Denne endringen har etter Politiets Fellesforbunds syn åpenbare negative konsekvenser for våre medlemmer, og ivaretar heller ikke et totalperspektiv på samfunnets behov for forsvarlig beredskap og kompetent politipersonell. Dette antas ikke å være hensikten med endringene i forskriften, og er heller ikke i hverken de ansattes, politiets eller samfunnets interesse eller behov.

Politiet er statens maktapparat, og har om nødvendig også i fredstid hjemmel og plikt til å anvende den nødvendige makt, inkludert våpen, mot borgerne. For å kunne utøve makt med bruk av skytevåpen må samfunnet legge til rette for at de politiansatte bl.a. har tilstrekkelig kompetanse og ferdighet med skytevåpnene. Dette handler ikke bare om å kunne løse enkeltsituasjoner, men også om at etaten og samfunnet har en så god ressurs og beredskap som mulig mot terror og andre alvorlige hendelser.

For å oppnå trygghet med våpen og gode ferdigheter kreves det bl.a. praktisk trening. Til dette må politipersonell ha tilgjengelig våpen og ammunisjon. Å forutsette at politidistriktene har mulighet og økonomi til å gjøre dette tilgjengelig i tilstrekkelig grad, er ikke realistisk. De færreste politiansatte har tilgang til personlig tjenestevåpen og ammunisjon.

Spesielt gjelder dette politistudenter og politipersonell som for en periode ikke har hatt behov for eller tjenestemessige mulighet til å være operativt godkjent, eller skal tilbake til operativ godkjenning/tjeneste.

Politistudenter blir vandels- og egnethetssjekket, og vurdert kontinuerlig fra opptak og gjennom et 3-årig bachelor-studium. De er dermed allerede ved opptak grundigere sjekket enn andre som måtte søke om våpentillatelse. Det samme vil gjelde for politiansatte med politimyndighet der det kreves plettfri vandel ved ansettelse i etaten. I løpet av praksisåret (2.studieår) gjennomfører studentene pistol- og MP5-trening. De gjennomgår dermed sikkerhetsbestemmelser og vurderes fortløpende i forhold til disse. For å få vitnemål, og dermed også oppnå operativ status, må studentene på nytt bestå våpenopplæring med pistol og MP5 i siste studieår. For å oppnå høyest mulig grad av trygghet og ferdighetsnivå med pistol eller MP5, er det derfor ofte aktuelt at studenter ønsker, eller trenger å kjøpe eget våpen for å trene med. Det samme er gjeldende for ansatte som har årlig godkjenningsprøve på pistol og MP5. Arbeidsgiver, gjennom operativ seksjon, anbefaler ansatte regelmessig trening utover organisert trening for innsatspersonell (IP-trening).

I høringsnotatet vises det til en forutsetning om at etatene sørger for tilstrekkelig trening i arbeidstiden. Videre henviser forslagsstiller til sivile skytterlag og foreninger "ved behov for trening utover dette". Forslagsstiller viser her at en erkjenner at det kan være behov for mer trening enn det etatene tilbyr sine ansatte. Det er ikke generell adgang til å låne med seg tjenestevåpen for trening utenom arbeidstiden. Unntak kan være ved søknad, f.eks. ved etatens mesterskap i skyting (Politimesterskap). Erfaringsmessig tilrettelegges det ikke for tilstrekkelig grad av nødvendig egentrening gjennom arbeidsgiver. Behovet for egentrening vil dessuten variere fra tjenesteperson til tjenesteperson.

Det synes fra Politiets Fellesforbunds side ulogisk at en politiansatt eller politistudent, som er så nøye og fortløpende vurdert og i tillegg får opplæring og trening i flere omganger gjennom studiet og arbeidet, ved fjerning av § 14, skal ilegges samme regime for erverv av våpen til yrkesmessig øvelsesskyting som sivile konkurranseskyttere. Politistudenters og politiansattes formål ved anskaffelsen av våpen er til eget, publikums og samfunnets beste, ikke for å dyrke en idrett eller hobby. Slik det foreslås i høringsbrevet i dag, vil det kreves seks (pistol) eller 24 (halvautomatisk rifle) måneders aktivt medlemskap i skytterorganisasjon, opplæring gjennom organisasjon og deltakelse på et tosifret antall stevner for erverv av egnet våpen for yrkesmessig øvelsesskyting.

Politiets tjenestekontorer er spredt utover distriktet. Det er et politisk ønske om at polititjenestemenn og kvinner bosetter seg i hele politidistriktet. Det er ikke slik at sivile skytterorganisasjoner, mest aktuelle er NSF, NROF, DSSN, har et tilstrekkelig tilbud i hele politidistriktet. Dette medfører at politiansatte utenfor de store byene og tettstedene i distriktet vil bli ekskludert fra muligheten til erverv av private våpen til nødvendig yrkesmessig øvelsesskyting gjennom sivile skytterorganisasjoner/forbund.

Terskelen for erverv av våpen til yrkesmessig øvelsesskyting vil bli drastisk hevet. De færreste politiansatte vil ha mulighet til å oppnå de krav som settes til erverv gjennom det nye regimet.

En endring av forskriften må antas å ha som formål bl.a. å begrense type og antall skytevåpen som kan søkes om og finnes lovlig i befolkningen, og å sikre at de som får innvilget slike søknader innehar de riktige kvalifikasjonene. Politipersonell gjennom sin treårige utdanning ved PHS, samt strenge krav til egnethet og vandel, med påfølgende årlig operativ trening gjennom arbeidsgiver må sies å være grundigere sjekket og egnet enn andre som måtte søke om våpentillatelse.

Forslagsstiller viser ikke til noen spesifikke positive samfunns effekter ved å fjerne politipersonells adgang til å erverve skytevåpen til yrkesmessig øvelsesskyting. Ei heller vises det til noen spesifikk negativ erfaring ved gjeldende ordning.

Forslagsstiller anerkjenner gjennom høringsbrevet at det vil kunne være et behov for ytterligere trening utover det som gis av arbeidsgiver. Løsningen som skisseres gjennom medlemskap i sivil skytterorganisasjon med påfølgende krav for erverv av nødvendige våpen til yrkesmessig øvelsesskyting er urealistisk for det store flertallet av distriktets politiansatte.

Politiets Fellesforbund kan ikke se at forslagsstiller har belyst hverken negative effekter ved dagens ordning eller konsekvenser av foreslått endring i forskrift. Vi har gjennom arbeidet med høringssvaret ikke klart å se at et bortfall av dagens § 14 i ny våpenforskrift vil medføre noen positiv samfunns effekt.

Politiets Fellesforbund mener at dagens ordning og intensjon i våpenforskriftens § 14 må videreføres i ny forskrift. Et bortfall av politipersonells mulighet til erverv av våpen til yrkesmessig øvelsesskyting vil svekke nødvendige ferdigheter blant distriktets operative mannskaper og dermed beredskapen i politidistriktet.

Vi ønsker videre å bemerke at det gjennomgående i nytt regelverk foreslås krav til våpenkunnskap før tillatelse til erverv gis. Dette mener vi er spesielt positivt, og det støttes da det vil kunne forhindre en rekke uønskede hendelser og uhell knyttet til våpen. For å gjøre saksbehandlingen mere forutsigbar for både politiet og publikum bør det spesifiseres i rundskriv hvilken dokumentasjon som er tilstrekkelig for å vise våpenkunnskap i forbindelse med søknad.

I ny våpenforskrift og våpenlov foreslås det en rekke endringer som vil kreve betydelige ressurser av politiet. Vi er ikke uenige i nødvendigheten i disse oppgavene, men vi kan ikke se at disse vil være mulig å gjennomføre uten at politidistriktene tilføres økte ressurser øremerket til dette formålet. Noen av de foreslåtte kontrolloppgavene som foreslås tilligger

allerede politiet, men i enkelte politidistrikt har disse blitt nedprioritert da det ikke finnes tilstrekkelig med ressurser til å gjennomføre disse i dag.

Departementet viser til at forenkling av regelverk, samt økte gebyrinntekter vil dekke opp det økte ressursbehovet. Vi er enige i at regelverket blir enklere innenfor enkelte områder, innenfor andre områder vil imidlertid det foreslåtte regelverket gjøre vår saksbehandling mer komplisert, eksempelvis ved vurderingen av lovlige våpen til de enkelte formål.

I tillegg er vi i tvil om de økte gebyrinntektene vil være tilstrekkelig for å dekke opp ekstra utgifter i forbindelse med eksempelvis økt krav til kontrollvirksomhet. Det er ikke foreslått eget gebyr for kontroll, ei heller er gebyrene for søknader lagt tilstrekkelig høyt for å kunne dekke fremtidige kontroller. Vi tenker derfor at et nytt gebyr for kontroll vil være hensiktsmessig.

Videre kommentarer knyttes til de enkelte nye bestemmelsene.

FORSLAG TIL ENDRINGER I NY VÅPENLOV:

Kommentar til endring i Våpenloven § 19 første ledd:

Vi mener det ikke bør lages en generell regel om at våpen kan oppbevares på annen adresse enn der vedkommende bor og at en melding til politiet er tilstrekkelig. Dette både av sikkerhets, kontroll og hensyn til straffesaksbehandling. Da dette regelverket forklares nærmere i forslag til våpenforskriften nedenfor, finner vi det naturlig å legge våre utdypede kommentarer til dette der.

FORSLAG TIL NY VÅPENFORSKRIFT

Kommentar til § 2-7 Lengden på en ervervstillatelse:

Etter gjeldende regelverk er en innvilget ervervstillatelse gyldig i ett år, med mulighet for å forlenges i ytterligere ett år. For de aller fleste vil det være mulig å få kjøpt det våpenet de ønsker erverve i løpet av denne tida. Det er et fåtall av ganger søknadene vi i dag forlenges utover ett år, begrunnes i lang leveringstid på et våpen som er bestilt.

Slik det nye regelverket er foreslått fremstår det som at det vil være mulighet for forlengelse i bortimot det "uendelige". Det bør derfor spesifiseres at man i utgangspunktet kun kan forlenge en søknad en gang, men hvor dokumentasjon på grunn av lang leveringstid fremlegges, kan ytterligere forlengelse gis. Mulig at en slik "begrensning" er tenkt lagt til et rundskriv, men dette kan bli for krevende å finne fram til for publikum, og bør derfor forskriftsfestes.

I tillegg er det med dagens systemer og rutiner ikke er lett å fange opp dersom person med ubrukt våpentillatelse for eksempel utøver vold mot en annen person i forhold til tilbakekall. Dette vil også støtte under om at en våpentillatelse ikke bør gis unødig lang gyldighetstid.

Kommentar til § 4-1 Halvautomatiske rifler til jakt:

Fra politiets saksbehandlerperspektiv vil denne endringen gjøre vår saksbehandling langt vanskeligere. Det vil f.eks. være utfordrende å avgjøre om våpenet er "opphavleg konstruert for jaktbruk". Vi mener dette vil øke risikoen for uriktige avgjørelser og forskjeller mellom politidistriktenes saksbehandling. Vi risikerer med det foreslåtte regelverk å få en rekke ulovlige skytevåpen på markedet, med politiets tillatelse.

Ofte vil det kreve svært inngående våpenteknisk kunnskap å vurdere det enkelte våpenets lovlighet. Dette er jevnt over kunnskap som ikke besittes i politidistriktenes forvaltningsenheter i dag. Selv en saksbehandler med slik inngående våpenteknisk kunnskap, vil ikke alltid klare å vurdere det enkelte våpenets lovlighet. Det vil kunne være svært krevende å fastslå om den konkrete modellen er godkjent. Forslaget vil medføre en større risiko for at ulovlige våpen tillates, noe som vil utføre en økt fare for samfunnets sikkerhet.

I dag er de lovlige halvautomatiske våpen listet opp i egen forskrift slik at det er enkelt for saksbehandler og publikum å vurdere det enkelte våpenets lovlighet. I forkant av godkjenningen av de enkelte våpnene er de vurdert nøye av personer med den nødvendige kunnskapen. Det er fortsatt er nødvendig med en slik liste for å kunne behandle søknadene riktig og effektivt.

Ordningen som er foreslått vil kunne føre til store forskjeller mellom politidistriktene basert på ulik tolkning av regelverket og ulik våpenteknisk kompetanse. Videre vil dette kunne medføre økt saksbehandlingstid, da vurderingen nå tillegges det enkelte politidistrikt.

Kommentar til § 4-2 Erverv av mer enn åtte skytevåpen til jaktbruk:

Jaktgarderoben utvides fra dagens 6 skytevåpen til 8 skytevåpen i forslaget. Vi er ikke uenige i denne utvidelsen men vi mener bestemmelsen i for stor grad åpner for en omgåelse av begrensningen på åtte skytevåpen. Dagens løsning med "særlig kvalifisert behov" er en smidigere løsning. Dette er også enklere å implementere i politiets saksbehandling. Selv om ordlyden foreslås til "politiet kan gje løyve" vil vurderingstemaet bli såpass vidt jf. begrepene "med særskilte eigenskapar" og "regelmessig gjennomfører". Vi mener derfor at ordlyden for når man kan overstige jaktgarderobens antall bør legges nærmere dagens ordlyd.

Kommentar til § 4-4 Halvautomatiske rifler til sportsskyting:

Det vises til merknadene til nytt regelverk for halvautomatiske våpen for jakt. Tilsvarende gjelder her.

Kommentar til § 5-4 Erverv og innehav av skytevåpen på grunnlag av arv eller affeksjon:

Det er i nytt regelverk foreslått at en person som allerede innehar pistol eller revolver kan erverve ytterligere tre våpen på dette grunnlaget. Vi er imidlertid usikre på om det i forslaget ligger at denne da kan erverve disse i tillegg til de foreslåtte tohåndsvåpnene. For å unngå

tvil om dette bes det presisert om det er totalt 3 våpen som kan erverves etter denne bestemmelsen.

Kommentar til § 5-7 Erverv og innehav av skytevåpen til beskyttelse mot angrep fra isbjørn:

De som i dag erverver våpen til isbjørnbeskyttelse vil i praksis være de som skal oppholde seg på Svalbard. Ofte vil det dreie seg om et opphold for en angitt periode, og de fleste bor ikke livet ut på Svalbard. Det bør derfor spesifiseres at tillatelse til dette formålet bare kan gis for en periode, og forslagsvis maksimalt med fem år om gangen. Dette for å forhindre at man fortsatt kan ha våpenet etter at behovet er bortfalt.

Kommentar til § 6-1 Krav til oppbevaring av skytevåpen for privatpersoner:

Det foreslås i siste ledd at våpeneier kan oppbevare løyvepliktige våpen, våpendeler og ammunisjon på annen adresse enn sin egen, dersom man på forhånd melder til politiet. Bakgrunnen for forslaget opplyses i høringsnotatet blant annet å være at det ofte kan være praktisk for våpeneiere f.eks. studenter og pendlere med flere boliger. Vi antar at det her menes oppbevaring i egen sekundærbolig og ikke hos andre personer da det er foreslått eget regelverk for oppbevaring hos andre. Det bør imidlertid spesifiseres at dette vil gjelde oppbevaring i egen sekundærbolig eller leiebolig.

Det er heller ikke gitt noen frist for når politiet skal motta melding om hvor våpenet oppbevares utover ordlyden "på førehand". De fleste vet i god tid i forveien at de er på "flyttefot" og det bør etter vår mening kunne settes en frist på at melding må sendes politiet en måned før flyttingen. Med å sette en slik frist kan man oppdatere våpentregisteret slik at politiet har oversikt over hvor våpenet er. Dersom man skal enten ha en varslet kontroll eller i en akutt situasjon der politiet trenger kontroll på vedkommendes våpen, vil det være enkelt å omgå regelverket med den foreslåtte ordlyd. Personen kan si at han akkurat har fått levert våpenet et annet sted og at melding er på tur pr post. Det er også viktig at politiets våpenregister er oppdatert så langt det er mulig om våpenet oppbevaringssted ikke minst med tanke på akutte situasjoner.

Kommentar til § 6-6 Transport og sending av skytevåpen og ammunisjon:

Politiets Fellesforbund har fått tilbakemelding på at de om forvalter dagens regelverk opplever å få en del spørsmål om oppbevaring av våpen under transport. Dette kan være et signal på at dagens regelverk bør forenkles og gjøres lettere å praktisere. I annet ledd foreslås det at våpen kan forlates i låst kjøretøy dersom det er gjemt, til tross for at vital del ikke er fjernet. For de fleste våpen vil det være forholdsvis enkelt å fjerne vital del og denne tar heller ikke spesielt stor plass. Vi mener derfor av sikkerhetsmessige hensyn at hovedregel fortsatt bør være at vital del skal fjernes når man forlater våpenet uten forsvarlig tilsyn.

Videre vil den foreslåtte ordlyden gi problemer da det ikke er sagt noe om for hvor lang tid man kan forlate våpenet uten forsvarlig tilsyn. Dette må spesifiseres nærmere da det kan resultere i mange spørsmål både fra publikum og politi.

Kommentar til § 6-7 midlertidig oppbevaring av skytevåpen og ammunisjon:

Merknadene til § 6-6 gjelder tilsvarende gjelder her.

Kommentar til § 6-8 Krav til lånebekreftelse ved utlån av skytevåpen og våpendeler:

Det bør innføres som eget punkt her at også lånetaker skal signere låneavtalen. Dette da det er en gjensidig avtale mellom våpeneier og lånetaker noe som bør fremgå av dokumentet.

Videre mener vi at det må settes en tidsfrist for hvor lenge våpnene kan lånes ut. Uten en slik tidsfrist legger forslaget opp til en måte å kunne unngå å søke om våpentillatelse og dette vil det lett bli spekulert i. tillegg vil det være et problem at politiet ikke vil ha oversikt over hvor våpenet befinner seg, spesielt med tanke på de tilfeller der utlån ikke skal godkjennes av politiet.

Kommentar til § 6-10 Oppbevaring av skytevåpen, våpendeler eller ammunisjon hos andre:

Dette er en stor endring fra dagens regelverk hvor det bare unntaksvis tillates at våpen oppbevares hos andre enn våpeneier. Vi mener at den klare hovedregel bør være at våpeneier oppbevarer egne våpen. Dersom man unntaksvis skal ha behov for å oppbevare våpen hos andre bør dette være søknadspliktig og tidsbegrenset.

Hvis man likevel kommer til at det skal være tilstrekkelig med melding til politiet bør det settes en minstefrist for å varsle, slik at politiet kan oppdatere sine registre.

Kommentar til § 7-7 Regler om krav til botid:

Vi er enige i at man må sette krav om botid der man ikke kan ta en tilfredsstillende vandelskontroll. Det foreslåtte regelverket bør imidlertid spesifiseres ytterligere slik at det fremstår klarere enn det gjør her.

Det er sagt at politiet "kan" sette som vilkår at person som ikke kan tilfredsstillende vandel må ha en botid i Norge på inntil fem år før det gis våpenløyve. Her mener vi at det må tydelig reguleres når det skal kreves botid og når det ikke er behov for det. Her kan man f.eks. se til regelverket for utstedelse av kjøreseddel hvor det yrkestransportloven § 37 c andre ledd er satt krav til satt krav om 4 års botid i Norge for personer som ikke kan dokumentere tilfredsstillende vandel, og da med vandelsattest fra EØS-land.

Vi finner det betenkelig dersom man innenfor et fagfelt der hensynet til samfunnets trygghet begrunner vandelsattest kan godta vandelsattest for andre land enn EØS-land, men innen et annet fagfelt med samme hensyn ikke godtar det.

Slik regelverket er foreslått vil det føre til forvirring og misforståelser både for politiet og publikum, og i verste fall risikeres det at vi utsteder våpentillatelse til person som ikke burde hatt det, med de følger det kan få.

Kommentar til § 11-3 Kontroll med våpentillatelse for sportsskyttere med særskilt tillatelse:

Vi er enige i at våpeneier skal dokumentere fortsatt behov for å kunne beholde slike skytevåpen. Til tross for at det her foreslås en dokumentkontroll må man være oppmerksom på at også dette vil kreve ressurser i opp- og etterfølging. Dette er ressurser politidistriktene ikke har i dag.

Kommentar til § 11-4 Kontroll med våpensamlere:

Vi mener det er viktig at det nå kommer et krav til kontroll med våpensamlere. De har store mengder våpen, enkelte uten spesifisert samlerområde til og med, og uten at kontroller har vært prioritert av politidistriktene. Vi mener det for disse er nødvendig med fysiske kontroller. Disse vil være tidkrevende både av reisetid (som i enkelte politidistrikter vil være veldig lang) men også på grunn av en stor mengde våpen. Man må derfor bestrebe at politidistriktene gis ressurser til å kunne utføre også denne oppgaven.

Kommentar til § 11-5 Kontroll av næringsvirksomhet med skytevåpen, våpendeler eller ammunisjon:

Vi mener det er viktig at det nå kommer et krav til hyppighet av kontroller hos bevillingsinnehavere da dette har vært en forsømt oppgave i en årrekke i politidistriktene på grunn av manglende ressurser. Vi mener det også for disse er nødvendig med fysiske kontroller. Disse vil være tidkrevende både av reisetid men også på grunn av en stor mengde våpen og lokaliteter. Man må derfor bestrebe at politidistriktene gis ressurser til å kunne utføre også denne oppgaven.

Kommentar til § 12-1 Deaktivering av skytevåpen:

Dette samsvarer med regelverk som ble innført i forbindelse med implementeringen av EUS våpendirektiv. De ansatte i politiets forvaltningsenheter innehar som oftest ikke inngående teknisk våpenkunnskap. Vi mener derfor at denne kontrollopgaven ikke bør legges dit uten at omfattende kursing gis til politidistriktene.

Kommentarer til § 12-2 Gebyr for utstedelse tillatelser eller godkjenninger:

Det er i høringsutkastet pkt. 3 økonomiske og administrative følger sagt at de økte kostnader for politiet i tilknytning til endringene skal dekkes inn av økte gebyrer. Vi er som nevnt i innledningen i tvil om disse gebyrene er tilstrekkelige. Det er heller ikke gjort forskjell i gebyr til våpen til eksempelvis jaktformål mot konkurransevåpen der de nå skal behovskontrolleres hvert femte år. Skal gebyrene som er innhentet generelt over økes for å dekke kontroll for

enkelte grupper? Ville det ikke være riktigere å øke gebyret for søknader om våpen på ervervsgrunnlag som skal etterkontrolleres hvert femte år?

Vi foreslår at det innføres et eget gebyr i tilknytning til de ulike kontroller. Vi tror ikke de gebyr som er nevnt ovenfor vil være tilstrekkelig for å kunne både dekke våre økte og mere omfattende saksbehandlingsoppgaver innenfor våpenfeltet, og i tillegg dekke kontroller. Både administrative kontroller og fysiske kontroller krever ressurser. Dog vil nok en administrativ kontroll medføre færre kostnader enn fysiske kontroller, men man kan ikke legge opp til kun administrative kontroller for eksempel bevillingsinnehavere og samlere for å kunne gjøre en betryggende og tilstrekkelig kontroll. Et slikt gebyr bør settes likt for hele landet, men det må tas høyde for at enkelte politidistrikt har lang reisevei og kostnader for å kunne utøve de nå pålagte kontrollene.

Avslutningsvis er det viktig å igjen påpeke de pålagte nye oppgavene ikke vil være mulig uten at det tilfaller mer ressurser til politidistriktene. Det bes derfor om at gebyrmodellen gjennomgås og at det sikres at de økte gebyr tilfaller politidistriktene og øremerkes fagområdet.

Med vennlig hilsen
Politiets Fellesforbund

Linda Verdal
Forbundssekretær

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskreven signatur.